

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce
UMĚNÍ V DESIGNU NÁBYTKU

Denisa Böserová

Plzeň 2021

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění

Studijní program Design

Studijní obor Design

Specializace Design nábytku a interiéru

Bakalářská práce

UMĚNÍ V DESIGNU NÁBYTKU

Denisa Böserová

Vedoucí práce: Mgr. art. Jana Potiron, ArtD.

Katedra výtvarného umění

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2021

zadání

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracovala samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, duben 2021

podpis autora

Tímto bych velmi ráda poděkovala Mgr. art. Janě Potiron, ArtD. za veškeré rady a odborná doporučení, především však děkuji za čas a ochotu, kterou mi při tvorbě této práce věnovala. Velké díky patří i těm, kteří byli ochotni pracovat na výrobě mého závěrečného projektu, všem, kteří mi poskytli odborné rady, a těm, kteří mě podporovali v průběhu celého studia.

OBSAH

1 DÍLO V KONTEXTU MÉ DOSAVADNÍ TVORBY	7
2 VÝBĚR TÉMATU	10
3 FEMINISMUS	10
3.1 HISTORIE FEMINISMU	10
3.2 FEMINISTICKÉ UMĚNÍ	12
3.3 MOTIV ŽENSKÉHO TĚLA V DESIGNU A INSTALACÍCH	15
4 CÍL PRÁCE	17
5 PROCES TVORBY	17
5.1 STUDIUM UMĚLECKÉHO SMĚRU	17
5.2 REŠERŠE - PRVNÍ FÁZE	18
5.3 REŠERŠE - DRUHÁ FÁZE	20
5.4 NAVRHOVÁNÍ	22
5.5 TECHNOLOGIE	23
6 SILNÉ A SLABÉ STRÁNKY	25
7 RESUMÉ	30
8 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	31
9 SEZNAM OBRAZOVÝCH PŘÍLOH	32

1 DÍLO V KONTEXTU MÉ DOSAVADNÍ TVORBY

Před příchodem na fakultu designu a umění jsem studovala na střední škole průmyslový design, kde jsem se soustředila na tvarové pojetí produktů. Po příchodu na fakultu jsem se však začala věnovat materiálům, tvorbě nových nebo zkoumání již existujících s přetvořením složení, kdy je cílem ekologičtější verze. Chtěla jsem se věnovat především designu interiéru, protože v něm vidím širší uplatnění v budoucnu. To byl důvod, proč jsem nastoupila na Fakultu designu a umění Ladislava Sutnara v Plzni. I přes tato očekávání se stále více věnuji jednotlivým produktům, kdy mám možnost soustředit se na veškeré detaily a nejsem tak vázaná na produkty již existující.

S nějakým rozhledem ve světě designu jsem na fakultu přišla již ze střední školy, avšak teď se zdokonaluji ve veškerých věcech i mimo návrhy produktů samotných. Začala jsem se soustředit na produktové fotografie, na které kladu vyšší nároky. V dnešní době oslovují fotografy, kteří mají mnohem lepší cit pro atmosféru a mohou tak zachytit produkt zasazený do prostoru každodenního života v celé své kráse.

Mimo kvalitní fotografie patří k prezentaci mých produktů i grafické znázornění. Logo se snažím zaznamenat na každé vzniklé dílo a k němu i příslušnou brožuru, která pozorovatele seznámí s myšlenkou, proč a jak dílo vzniklo.

V průběhu prvního roku na fakultě jsme hlavně řešili tvary. Mezi první projekty patří i dětské houpátko Bob, které jsem vyrobila z vadných ohýbaných kusů, které mi poskytla firma TON. Jde o jednoduchý systém skládání, avšak splňuje účel pro dětské hrátky.

Obrázek 1 - Bob, 2019 (archiv autora)

Ve stejném semestru jsem také vytvářela umyvadlo, při kterém jsem si sáhla opravdu na dno. Pokud jde o návrh, nešlo o nic složitého. Chtěla jsem vytvořit co nejpraktičtější tvar, pod který se nebude dostávat voda, nebude mít žádné spáry, ve kterých by se usazovala plíseň. Své cíle jsem také splnila, ale jelikož jsem si umyvadlo vyráběla sama ve školní dílně, byl to jeden z nejnáročnějších projektů, na kterých jsem se fyzicky sama podílela. Naopak jsem se díky němu naučila pracovat s dalším materiálem a přišla na nejedno pro i proti.

Obrázek 2 - Umyvadlo, 2019 (archiv autora)

Nesnažím se u svých projektů pouze o nové tvarové řešení. Chci jim dát myšlenku a k ní i nové využití netradičních materiálů. V této souvislosti mohu zmínit projekt z roku 2020, kdy jsem vytvořila stůl Andrej, který byl vyroben pouze z lisovaných účtenek. Snažila jsem se zredukovat velké množství odpadu, a tím si i splnila cíl. Použila jsem na jednu stolní desku 12 622 účtenek, což je více jak 6 kilogramů odpadu. Účtenky byly lisovány pouze s vodou, tudíž jsem k nim nepoužila žádné pojivo a nevytvořila tak další odpad.

Obrázek 3 - Andrej, 2020 (archiv autora)

Dalším z mých projektů byla lavice Chiui, kterou jsem vytvořila za dob koronaviru. Komunikace s firmami byla poněkud obtížná, avšak vznikl produkt přesně podle mých návrhů. Snažila jsem se poukázat na nesmyslnost ničení nábytku, obzvláště v hospodském či kavárenském prostředí, kdy lidé polepují stoly i židle žvýkačkami. Vytvořila jsem kovovou konstrukci, která získala barevnost pomocí obarveného silikonu, jehož použití připomíná již zmiňované žvýkačky.

Obrázek 4 - Chiui, 2020 (archiv autora)

Posledním projektem před tvorbou bakalářské práce byla urna na zadání Světlo ve tmě. Navrhla jsem a vytvořila urnu, určenou přímo do našich domácností. Je spousta jedinců, kteří si doma svého blízkého chtějí nechat a neukládat ho na hromadné hřbitovy. Pohled na klasické urny nebudí příjemný pocit pro naše okolí. Proto jsem vytvořila objekt, který svým vzhledem urnu nijak nepřipomíná. Lidé ji mohou mít u konferenčního stolu nebo klidně vedle postele.

Ponechala jsem myšlenku zapalování svíček, proto urna svítí uklidňujícím náladovým osvětlením. Vytvořila jsem tedy zcela nový produkt, který na stávajícím trhu není k zakoupení. Také jsem díky tomuto projektu vyzkoušela práci se sklem, která mě již dlouho fascinovala a lákala.

Obrázek 5 - Spi sladce, 2021 (archiv autora)

2 VÝBĚR TÉMATU

Téma umění v designu nábytku mě zaujalo možností inspirace z historie. Výběrem výtvarného směru, ze kterého budu čerpat pro návrh interiérového prvku, jsem chtěla vyjádřit svůj pohled na kontrast mezi dobou minulého století a současnou. Jako nejvhodnější volbu jsem shledala ve feministickém hnutí z druhé poloviny 20. století. Mým záměrem je se specializovat na ženskou problematiku, nejen z mého osobního zaujetí, ale chtěla bych konečným produktem nabídnout nenásilný pohled na genderovou kategorii umění a ukázat, že je feminismus stále aktuálním tématem.

3 FEMINISMUS

Feminismus si klade za cíl dosáhnout rovnoprávnosti mezi ženou a mužem v oblastech veřejného a soukromého života. Snaží se ukázat veškeré nevýhody žen oproti mužům. V souvislosti s tím se snaží vyvíjet strategie na posílení žen a dosáhnout tak rovnosti. V minulém století šlo o důležitá témata k řešení: politické postavení, volnost ve výběru zaměstnání, studií, v dnešní době se ženy snaží dosáhnout mnohem nepochopitelných věcí. Podle mého názoru není přece důležité se stoprocentně vyrovnat mužskému pohlaví.¹

3.1 HISTORIE FEMINISMU

Feministické hnutí se začalo rozvíjet v době, kdy přecházela tradiční společnost ke společnosti moderní. Jde o dobu, která je spojena s pokrokem lidského poznání a se zvýšením životní úrovně. I přes tento pokrok se však nezměnil pohled na postavení mužů a žen ve společnosti.

Velký podíl na udržení nerovného postavení žen má patriarchální tradice naší společnosti. Jedná se o to, že je zvykem, aby se muž podílel na dění a organizaci společnosti. K těmto aktivitám ženy neměly přístup, jelikož panoval stereotypní názor, že ženy se starají o domácnost a děti. Díky tomuto omezenému přístupu neměly možnost rozhodovat o tom, co se bude ve společnosti dít. Jejich role byla omezena na domácnost. Naopak muži mohli rozvíjet své profesní schopnosti.

První vlna feminismu se začala projevat v období poslední třetiny 18. století. V tomto období proběhly dvě známé revoluce - Americká a Velká francouzská. Jejich zásluhou došlo k prosazení demokratických principů při organizaci společnosti. Oficiálně byla všem přiznána lidská a občanská práva a svobody, podle kterých si měli být všichni rovni a měli stejné možnosti. Ve skutečnosti šlo pouze o muže. Ti byli považováni za samostatně uvažující, kteří se nemusí nikomu podřizovat. Tím se začala prohlubovat nerovnost mezi muži a ženami.

¹ BENŠOVÁ, Diana. Co je to vůbec feminismus?. 2.března 2001, Kerberos na FF UK, Katedra psychologie. Dostupné z <http://www.feminismus.cz/cz/clanky/co-je-to-vubec-feminismus>

Ženy byly oproti mužům znevýhodněny. Nemohly získat profesní kvalifikaci, jelikož pro ně nebylo vzdělání přístupné. Ženy mohly pracovat pouze jako dělnice v továrnách, služky, kojně nebo prostitutky. V nižších vrstvách bylo nutné, aby i ženy finančně pomáhaly rodině. Ženy ve vyšších vrstvách mohly získat i minimální vzdělání a staly se z nich učitelky. Jakmile se ale vdaly, přišly o svoji profesi a zůstaly v domácnosti. Ve stejné době vznikly i nové zákoníky, které zakazovaly ženám vlastnit majetek.²

Ženy začínaly veřejně dávat najevo, že nesouhlasí s nerovnými podmínkami. Cílem první vlny feminismu bylo přiznání volebního práva, práva na vzdělání a vlastnictví majetku. První vlna feminismu skončila ve třicátých letech 20. století. Došlo k odstranění legislativních překážek a ženám bylo postupně umožněno studovat, vlastnit majetek i volit. V Československu mohly ženy volit již od roku 1920.

Ženy v druhé vlně si postupně začínaly uvědomovat, že jsou utlačovanou a diskriminovanou menšinou. Pochopily, že je muži vyloučili z veřejného života a přidělili jim místo v domácnosti. Jde tedy o problém celé společnosti, nikoli o problém pouze žen. Tento nový pohled na oceňování společenské role vychází z tvrzení, které se stalo heslem druhé vlny feminismu “Osobní je politické”.

Tato vlna přináší nová témata a nové přístupy. Problémy socializace, jazyka a postavení žen v řadě oblastí společenského života. V USA vzniká nový vědní obor gender studies, zabývající se postavením mužů a žen v naší kultuře a původem nerovnosti.

Feministickému hnutí se postupně podařilo úspěšně prosadit požadavky na přiznání práva žen na větší kontrolu nad vlastním tělem, na možnost ukončení těhotenství a přístup ke všem profesím.

V současnosti se hnutí rozčlenilo do různých myšlenkových směrů. Všechny společně usilují o rovnost žen a mužů, zlepšení postavení žen ve společnosti a jejich nezávislost. Avšak odlišují se ve způsobech, jak toho chtějí dosáhnout. Jednotlivé směry si stanovily své vlastní požadavky a cíle. V některých myšlenkách na sebe navazují a podporují se, v jiných se ale rozcházejí, nebo si dokonce jejich názory zcela odporují.³

Za feminismus třetí vlny jsou považovány teorie genderové vzpoury. Nerovnost mezi muži a ženami je podle nich jednou z těch, na kterých se zakládá společenská hierarchie. Dalšími jsou nerovnosti příslušnosti k určité rase, etnické skupině, společenské třídě či sexuální orientace.

² NEZNÁMÝ, Autor. Feminismus. Dostupné z https://is.muni.cz/th/60091/pdf_b/feminismus-bp.pdf

³ NEZNÁMÝ, Autor. Feminismus. Dostupné z https://is.muni.cz/th/60091/pdf_b/feminismus-bp.pdf

3.2 FEMINISTICKÉ UMĚNÍ

Jedná se o díla, samozřejmě vytvořená ženami, která se dotýkají ženské zkušenosti se světem. Ne vždy jde vyloženě o feministická díla. Většinou autorka pracuje s vlastním prožitkem tělesnosti, analýzou stereotypu a vlastností ženy. Snaží se poukázat na realitu, ukázat světu pravou tvář.

Feministické umění se zabývá politickými, sociálními a osobními zkušenostmi žen. Má za úkol narušovat mýty, jak je známe o ženskosti a tradičním zobrazování žen jako pasivních objektů. Feministické umělkyně rády pracují s novými médii, nejčastěji z důvodu jejich aktuálnosti, širokých možností tvorby a zároveň proto, že nejsou zatíženy dlouholetou patriarchální minulostí. Důležitou oblastí je právě tělesnost a erotika, kterou často propojují s modelem. Využívají vlastní tělo k představení společenských problémů, stereotypů. Autobiografickým způsobem pracují s technickými postupy evokujícími svět domácích prací bez úvah o tom, zda se jedná o vysoké umění. Feministická teorie umění se zabývá otázkami vizuálního vnímání nebo vztahem mezi “vidět”, “být viděn” a “vidět sebe sama”.⁴

První feministické dílo vzniklo již v dobách impresionismu v roce 1863, kdy Edouard Manet namaloval dílo *Olympia*. Žena v obraze nedovolí divákovi se na ni dívat jako na objekt. Objektom se stává ten, koho pozoruje ona.

Obrázek 6 - Edouard Manet, *Olympia*, 1863

Tvorba, kterou jsem se ve své práci inspirovala nejvíce, je umělecká tvorba Valie Export, která zahrnuje videoinstalace, tělesná vystoupení, počítačové animace, fotografie, sochy a publikace o současném umění. V jejích dílech jde přesně o to, co chci ve své práci zobrazit i já. Snaží se ukázat ženské tělo bez jakýchkoli příkrášlení.

⁴ OLIVOVÁ, Kateřina. České ženské umění druhé poloviny 20. století v kontextu s angloamerickým feministickým myšlením, Brno 2006. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/s1f0h/Bakalarska_prace.pdf

Její dílo *Genital Panic* se stalo předmětem umělecké historické legendy. V Mnichově v umělecké divadle měla na sobě kalhoty, ze kterých vystřihla trojúhelník v místě svých genitálií. Takto kráčela mezi řadami diváků s odhalenými genitáliemi v úrovni jejich obličejů. Tato performance zpochybnila vnímané klišé zastoupení žen v kině jako pasivní objekty. Lidé se dívají na film, kde jsou ženy zkrášleny, přibarveny jejich rysy a chování a v průběhu filmu před vámi projde Valie Export a ukáže ženu takovou, jaká ve skutečnosti opravdu je. K tomuto dílu vznikla sada šesti identických plakátů, které vytvořila Export na počest této akce, kterou podnikla v roce 1968.⁵ Stejně tak vyzvala veřejnost, aby místo pozorování obrazů na plátně pracovala se skutečnou ženou, v díle Tapp und Tastkino a ilustrovala tak svou představu “rozšířeného kina”.⁶ Je absurdní, že muž potká na ulici ženu s krabicí na hrudníku a bez jakéhokoliv studu je ochoten si sáhnout na její poprsí a přitom se jí koukat do očí, do očí bez emocí.

Obrázek 7 - Valie Export, *Action Pants: Genital Panic*, 1969

Obrázek 8 - Valie Export, *Tapp und Tastkino*, 1968

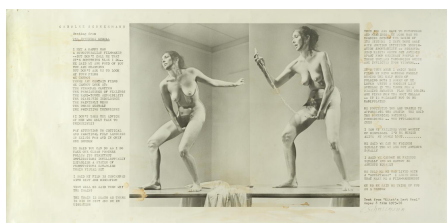
⁵ MANCHESTER, Elizabeth. *Action Pants: Genital Panic*, 2020. Dostupné z: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/export-action-pants-genital-panic-p79233>

⁶ NEZNÁMÝ, Autor. *Valie Export - Tapp und Tastkino*, 2021. Dostupné z: <https://www.moma.org/collection/works/159727>

Carolee Schneemann oproti Valie Export používá scénu jako trojrozměrný prostor pro vytváření kompozic s těly a materiály. Její pověst je postavena na průkopnické práci v oblasti performance a filmu, avšak o sobě říká, že je malířkou. Schneemann představila tělo ženské umělkyně jako zdroj její tvůrčí a nápadité energie, stejně jako místo a předmět díla.

O jednom ze svých děl, a to Interior Scroll řekla:

“Na vagínu jsem myslela mnoha způsoby - fyzicky, koncepčně: jako sochařská forma, architektonický referent, zdroj posvátného poznání, extáze, místo narození, transformace. Viděla jsem vagínu jako průsvitnou komoru, jejíž had byl vnějším modelem: oživený svým přechodem od viditelného k neviditelnému, spirálová cívka obklopená tvarem touhy a generativních tajemství, vlastností ženských i mužských sexuálních sil. Tento zdroj “vnitřního poznání” by byl symbolizován jako primární index sjednocující ducha a tělo.. zdroj konceptualizace, interakce s materiály, představování světa a skládání jeho obrazů.” Carolee Schneemann.⁷

Obrázek 9 - Carolee Schneemann, Interior Scroll, 1975

I v Česku se objevily umělkyně jako Eva Kmentová, která českému umění ukázala téma tělesnosti jinak, než dosud znalo. Důležitý je pro ni dotyk s tělem, zraňování, haptické vnímání a rozčleňování těla. Její díla často vznikají otiskováním či odléváním do beztvaré hmoty. Občas je tento proces zafixovaný. Autorka ukazuje proměny, pohyb i rozpad.⁸ Díla na mě působí jakousi bezmocí, beznadějí, vidím v nich ženy, které se chtějí skrývat, neukazovat svou tvář.

Obrázek 10 - Eva Kmentová, Lidské vejce, 1968

⁷ MANCHESTER, Elizabeth. Carolee Schneemann - Interior Scroll, 2003. Dostupné z: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/schneemann-interior-scroll-p13282>

⁸ HÁJEK, Václav. Eva Kmentová. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/eva-kmentova-923/>

3.3 MOTIV ŽENSKÉHO TĚLA V DESIGNU A INSTALACÍCH

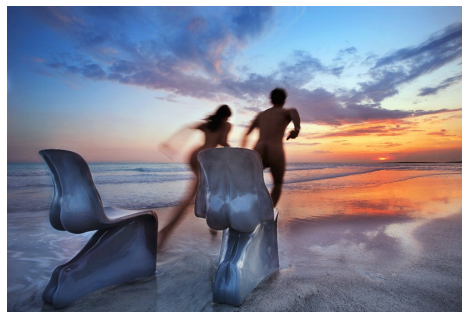
Pokud hledáme motiv ženského těla, existuje spousta projektů přes nábytek, produkty i instalace. Avšak projekty, které se specializují přímo na téma feminizmu, se mi nepodařilo dohledat. V minulém století šlo o nepochopené téma, v dnešní době již nikoho nepřekvapí a najde se jen pár jedinců, kteří feministky odsuzují. Snažila jsem se najít inspiraci, díky které budu schopna navrhnout a vytvořit kvalitní dílo s ženskou tematikou.

Jako první bych uvedla díla Fabia Novembre, který se snaží dát svým dílům myšlenku, nějaký důvod, proč je vytvořil. Je to italský umělec, který se věnuje jak architektuře a interiéřům, tak i produktům. Je jedním z umělců, kteří se ve svých dílech inspiřují ženským tělem a přidávají jeho podoby do produktů nebo interiéřů. V každém projektu je vidět ladnost, ženskost, nejde o žádné násilné napasování ženského motivu do obyčejného produktu.

“Jako bych byl pyl, nechal se vznášet větrem, přesvědčen, že jsem schopen zvládnout všechno, co mě obklopuje. Chci dýchat, dokud se neudusím. Chci milovat, dokud nezemřu.” Fabio Novembre⁹

Obrázek 11 - Fabio Novembre, Venus, 2017

Obrázek 12 - Fabio Novembre, In punta di piedi, 2018; Obrázek 13 - Fabio Novembre, Him & Her, 2008

⁹ NOVEMBRE, Fabio. Dostupné z: <http://www.novembre.it/fabio-novembre/>

Na Potsdamer Platz v Berlíně vytvořil Dennis Josef Meseg instalaci, která se týká přímo feminizmu. Jednalo se o dočasnou instalaci, kterou tvořilo 222 ženských figurín pokrytých oranžovou páskou, která ilustrovala fyzické a psychické násilí na ženách a dívkách. „*Chtěl jsem to téma vyvést, když je to tabu, a chci, aby o tom lidé mluvili a viděli to. A aby tolik obětí nebylo zapomenuto,*“ říká Meseg.¹⁰ Jde o vysoce promyšlenou instalaci, kdy má barva, postoj i každý pohled svůj význam. Zaměřila jsem se na ni, protože pokud stojíte před ženami, budí to úplně jiný dojem, než když se jim díváte na záda. Tímto pohledovým faktorem jsem se inspirovala pro svou práci. Chtěla jsem vytvořit pohledový objekt.

Obrázek 14 - Dennis Josef Meseg, *Broken*, 2020

Na norské univerzitě Norwegian university of science and technology na oboru Design a emoce studenti měli vyjádřit na obyčejném produktu, jako je sonický zubní kartáček, ženu. Ukázalo se, že lidé vidí dva druhy ženskosti, z nichž jeden je jemnější a růžovější, související s klidnou, jemnou, vznášející se ženskostí. Druhý typ je tmavší, sofistikovaný druh ženskosti, který souvisí se sváděním, dominancí a vášní. Tímto projektem se ukázalo, že nejde znázornit ženu jedním způsobem. Jeden člověk, jeden pohled a názor. Díky tomu jsem se zaměřila na obecnou stavbu těla místo ženských vlastností. Pokud bych se zaměřila právě na ně, každá žena by měla problém se v objektu jistým způsobem najít. Jelikož je ale mé zaměření na stavbu ženského těla, přiblížím se tak pohledu každé ženy.¹¹

¹⁰ NEZNÁMÝ, Autor. Germany: Art installation denouncing violence against women on display at Berlin.

Dostupné z:

<https://www.ruptly.tv/en/videos/20201210-036-Germany--Art-installation-denouncing-violence-against-women-on-display-at-Berlin-square>

¹¹ STILMA, Margot: Product design and gender as an example of a research based styling master course, 2010.

Obrázek 15 - *Designs for women* - Kyra Adolfsen, Annemieke Raven

4 CÍL PRÁCE

Téma feminizmu jsem si vybrala z důvodu jeho stálé aktuálnosti. Dříve, tj. v minulém století, šokoval, nebyl brán pozitivně. Na ženy, které se k feminizmu hlásily, se dívalo s opovržením. V dnešní době již nikoho nepřekvapí. Jde o pojem, který každý zná, všichni víme, co znamená, a pokud se k feminizmu někdo hlásí, není lidmi opovrhován. Proto bych se chtěla chopit tohoto tématu a znázornit motiv ženy v objektu, který připomíná to, jak těžké časy mnoho žen zažívalo. Nic nebylo samozřejmostí, jako je tomu dnes, neměly takové životní podmínky, které bereme jako samozřejmost.

Cílem je vytvořit objekt, na který se lidé budou dívat s úctou k ženám bez jakéhokoli rozdílu postavy, barvy pleti či povahy. Jak jsem výše zmínila v otázkách feminizmu, chci se držet tohoto rozdílného vnímání “vidět”, “být viděn” a “vidět sebe sama”. Vывodit v pozorovateli jistý pohled na typy žen. Těhotná žena, žena hubená, postižená anorexií, dívka v období puberty, žena v důchodu, každá vypadá jinak, jinak se cítí, jiný dojem vzbudí v pohledu muže, jinak sama sebe vnímá v zrcadle.

5 PROCES TVORBY

5.1 STUDIUM UMĚLECKÉHO SMĚRU

Vybrala jsem si umělecké hnutí, pro které bylo nezbytné provést rozsáhlou rešerši. Prozkoumala jsem všechna spektra feminizmu, co to vlastně znamená, do jaké míry se u nás řeší i v dnešní době. Následovala rešerše umělců z feministického hnutí minulého století, kdy se jednalo převážně o instalace a performance. Poté jsem se plynule přemístila až do dnešní doby, kdy existuje spousta projektů zaměřených na motiv ženského těla. Byla jsem schopna najít inspiraci. Z velké části jsem se inspirovala Valie Export, která ukazuje ženské tělo takové, jaké je, ale ztvárním tuto myšlenku pomocí hmotného objektu. Vytvořím produkt, který poukáže na jedinečnost, rozdílnost i výjimečnost. Divák si sám všechny tyto faktory uvědomí.

5.2 REŠERŠE - PRVNÍ FÁZE

V první fázi jsem se seznamovala s produkty, které již existují, a snažila se najít inspiraci ve tvarosloví ženského těla. Pokud bych se soustředila pouze na téma feminismu, můj rozhled by byl značně omezený, takže jsem si chtěla rozšířit obzory. Hledala jsem různé prvky, kterými by šla znázornit má myšlenka. Techniky, které se dají využít pro tvorbu, a také materiály, jimiž bych mohla docílit nějaké něžnosti skrývající se v ženách. Existuje spousta prvků s touto tematikou, některé jsou bizarní, jiné seriózní. Měla jsem tedy spoustu pohledů na ženu nebo přímo na její části těla. Díky rešerši jsem vyzkoumala různé možnosti, jak ztvárnit například ženské poprsí. Věnovala se mu již spousta umělců, takže lze dohledat velké množství produktů v rámci rešerše a každý je úplně jinak zpracovaný.

Obrázek 16 - Rebecca Harris, *Life Suck*, 2012; Obrázek 17 - Rebecca Harris, *Storm in a B cup*, 2011

Obrázek 18 - Chloe Bureau, *Tricotons des nichons*, 2016; Obrázek 19 - Vladislav Solovjov, *Particle Universe*, 2020

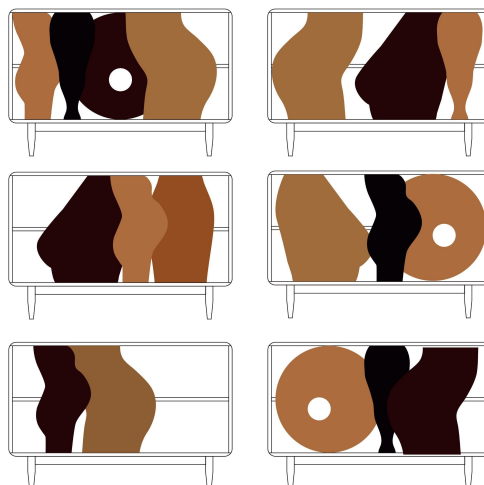
Ne vždy umělci cílili na námět poprsí, ale hledala jsem i objekty, které mi ho připomínají. Díky tomu jsem se inspirovala použitím materiálů, které umožňují toto ztvárnění. Například u Vladislava Solovjova šlo o práci s 4D programy, ale pokud se dívám na tento střih z videa, evokuje mi zmíněné poprsí vyrobené ze skla.

Dalším krokem bylo nahlédnutí do světa materiálů. Zkoumala jsem barevnost, jemnost, použití. První myšlenkou bylo evokovat ženu pomocí materiálů. Nahlížela jsem k příjemným, na dotek hebkým, sametovým materiálům, někdy i látkám evokujícím peří. V průběhu tohoto hledání jsem narazila na různé zdroje inspirace, ve kterých jsem ženské prvky nějakým způsobem viděla.

Obrázek 20 - Pouf cylindrique capitonné; Obrázek 21 - Andres Reisinger, Hortensia chair, 2019; Obrázek 22 - Miyoshi Barosh, Rainbow of Tears, 2015

V počátečních návrzích jsem se snažila dostat do jednoho produktu víc pohledů na ženu. Přemýšlela jsem nad různým prokládání tvarů a materiálů. Také jsem vyzkoumala, že díky mořidlům bych mohla docílit různých odstínů dřeva, čímž bych poukázala na odlišnost v barvě pleti. Tímto principem jsem navrhla komodu s posuvnými dveřmi, které znázorňují stylizované ženské tvary v různých odstínech kůže.

Obrázek 23 - První návrh (archiv autora)

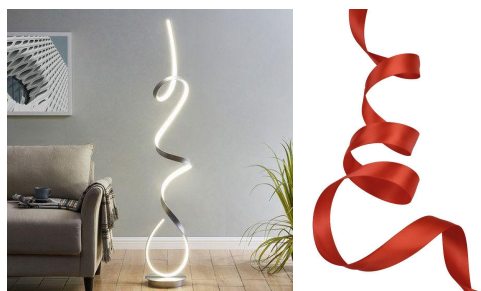
5.3 REŠERŠE - DRUHÁ FÁZE

Předchozí návrh se mi zdál moc komplikovaný. Obsahoval několik motivů v jednom produktu. Zaměřila jsem se tedy na jiné pojetí myšlenky. Hodně motivů v jednom produktu, proto jsem se přeměřovala na objekt, kdy bude více ženských siluet v jedné. Bude se jednat o změnu tvarů v různých pohledech. Musela jsem úplně odstoupit od skříně a přejít na zcela jiný produkt. Po delším uvažování, u kterého produktu bych mohla využít myšlenku nějaké rotace, jsem se rozhodla pro návrh stojací lampy. Jde o objekt, který je většinou tvořen pouze jednou linií a nejsou tak třeba čtyři různé strany, jako to bylo například u již zmíněné skřínky. Tímto nápadem jsem se přemístila k další rešerši, kdy jsem začala hledat různé možnosti návrhu svítidla, které by se hodilo k myšlence ženských křivek.

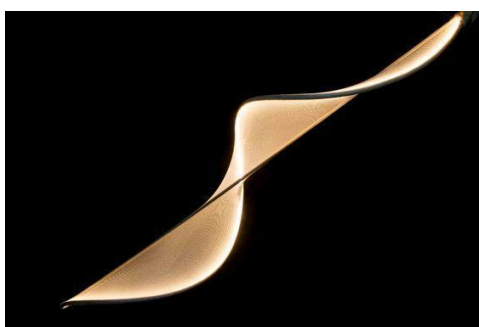
Obrázek 24 - ARC, Curved Wooden LED Floor Lamp; Obrázek 25 - Steng Licht, AX LED; Obrázek 26 - Illumination bar floor lamp

Zaměřila jsem se na jednoduché lampy v jedné křivce. Zkoumala jsem použité materiály, techniky výroby i podstavce, na kterých stojí. Díky tomu jsem se rozhodla pro použití ohýbané trubky, která znázorní různé křivky těla. Chtěla jsem do objektu promítnout motiv ženskosti. Prvním nápadem byl prvek stuhy, kdy bych lampu nevyráběla z trubky, ale z plátu plechu. V případě tohoto provedení by však byl problém se zavedením osvětlení, nebylo by to tak minimalistické, jak bych chtěla. Proto jsem od této myšlenky následně znovu upustila.

Obrázek 27 - Amsterdam LED floor lamp silver FI-002, Finesse Decor; Obrázek 28 - Atlasová stuha

Typicky ženským produktem jsou také silonky. Začala jsem tedy s rešerší výroby. Potřebovala jsem zjistit, jak se silonky vyrábí, která část by se dala sehnat. Kontaktovala jsem českou firmu vyrábějící silonky Zuzka. Bylo mi poskytnuto mnoho informací ohledně výroby. Stroj vytváří jednotlivá vlákna, ze kterých se následně splétají dlouhé nohavice. Ty se posléze sešívají do konečných dámských silonek a nakonec se dobarvují, takže počáteční barva je bílá. Měla jsem možnost, že mi byly zaslány nohavice před sešíváním, čistě bílé barvy. Jsou různých rozměrů. Já jsem se je rozhodla použít k mírnému tlumení světla, kdy je navléknu na finální verzi lampy. Podobný konečný produkt jsem našla od umělkyně Sarah Dehandschutter, která vytváří podobná svítidla, avšak nejsou na ně použity silonky, jen tento materiál napodobují.

Obrázek 29 - Sarah Dehandschutter, lights

Imitací silonek je dle mého názoru technika zvaná Cocooning. Jedná se o složitý proces, kdy se postupnými kroky vytváří “pavučina” na nosných konstrukcích. Hledala jsem jednodušší náhradu této techniky, kterou bych mohla využít pro lampu, kdy bych přímo na kostru nastříkala daný materiál a nemusela tak řešit složité konstrukce, na které bych navlékala silonky. Bohužel jsem nenašla techniku, která by alespoň v nějaké míře fungovala jako právě cocoonování. Tuto techniku vytváří firma v Belgii. Je možnost spolupráce s nimi, ale z důvodu nedostatku času jsem se do dalších podrobností nepouštěla a tuto zajímavou techniku z tohoto důvodu opustila.

Obrázek 30 - Marcel Wanders, Zeppelin, 2005

5.4 NAVRHOVÁNÍ

Po důkladné rešerši jsem se pustila do návrhu s jasnou vizí. Chtěla jsem vytvořit pomocí ohýbané trubky jednoduchou lampu, která znázorní ženské křivky.

Rozhodla jsem se o pohledovou siluetu, kdy z každé strany uvidíme něco trochu jiného. Z jedné nejvýraznější strany půjde o těhotnou ženu, pokud se přesuneme o pár kroků dál, uvidíme velmi hubenou ženu,... Díky tomu se mi povede do jednoho objektu zasadit různé typy postav.

Obrázek 31 - pohledy na lampu (archiv autora)

Přestože jsem v průběhu rešerše přemýšlela nad motivem stuhy, byla by výroba mnohem obtížnější než u klasické trubky. Bohužel jsem musela opustit i nápad použití silonek, jelikož bych potřebovala dvojitou konstrukci, na kterou bych samotné nohavice nasadila. V případě jedné trubky je to nemožné. Takže jsem vsadila na jednoduchost a nechala vyznít jednoduchou linií. S tím souvisí zdroj světla. Původně jsem chtěla použít klasickou žárovku a umístit ji do horní části lampy, bylo by to mnohem jednodušší než zavádění jiného zdroje, avšak žárovka se stínidlem naruší celý objekt.

Obrázek 32 - lampa se stínidlem (archiv autora)

Nakonec jsem se tedy rozhodla pro složitější techniku, a tou je zavedení LED pásky po celé délce trubky. Po ohnutí bude nařiznutá, aby světlo zevnitř prosvítalo ven. Bude to budít klidný dojem, jelikož světlo nebude ostré. Lampa je určena do velkých interiérů, kde bude fungovat prostorově

zobrazení. V malém pokoji zanikne myšlenka, přesto svou jednoduchostí a moderním vzhledem vkusně doplní místnost.

Zvolila jsem výšku cca 200 cm, aby byla lampa dominantním prvkem, i když se bude jednat o velmi jednoduchý objekt. Průměr trubky je 27 mm o tloušťce stěny 2,4 mm.

5.5 TECHNOLOGIE

Základním a hlavním prvkem lampy je ohnutá trubka do čtyř stran, kterou nelze ohnout na 3D ohýbačce z důvodu potřeby velkého množství matric, tudíž nákladné výroby. Nechala jsem ohnout tři samostatné části, které se následně svařily a zbrousily. První pokus se nezdařil v přechodu mezi oblouky, protože prvotní volba tloušťky stěny 2 mm nestačila a vytvořil se tak chybný ohyb. Proto je na konečném produktu použita trubka o tloušťce 2,4 mm.

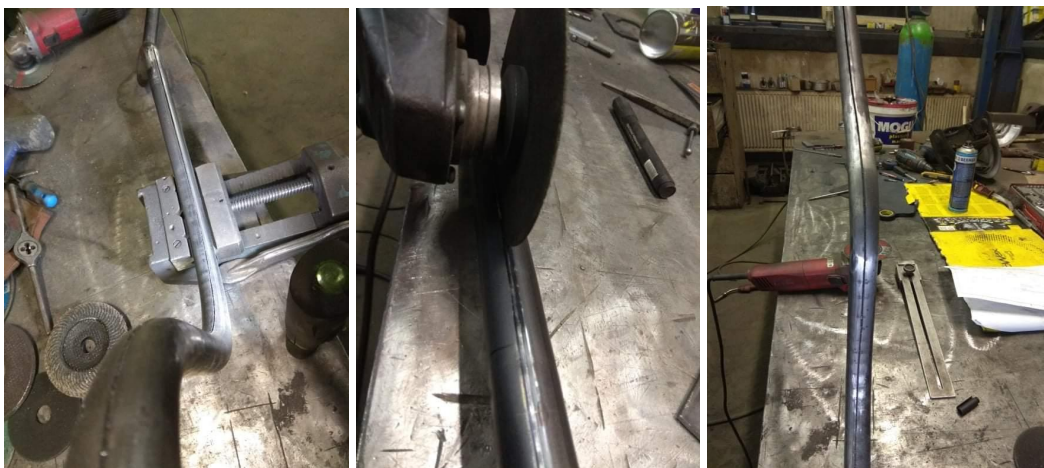

Obrázek 33 - chybný ohyb (archiv autora)

Obrázek 34 - 37 - pohledy v průběhu práce (archiv autora)

Po broušení svárů se trubka po celé délce našlízla úhlovou bruskou a následně byla rýha zvětšena na 7 mm, aby mohlo prosvítat světlo z vnitřní strany, kde bude umístěn LED pásek. Předcházel tomu důkladný náčrt risky, který posléze fungoval jako vodící čára při použití úhlové brusky.

Obrázek 38 - 40 - použití úhlové brusky (archiv autora)

Po důkladném zabroušení a vyleštění byl vytvořen jednoduchý podstavec složený z kruhové části, lemování a závaží ve spodní části, ten byl posléze svařen a opět broušen. Nakonec se svařily obě části dohromady (podstavec a hlavní část).

V poslední fázi se dal objekt do práškové lakovny pro konečný bílý vzhled. Bílá byla zvolena z důvodu jisté jemnosti, vystihující ženu. Pokud by se zanechala surová barva kovu, znázorňovala by spíš muže. Následně se vlepil již zmíněný LED pásek a celý objekt byl doplněn jednoduchým nerezovým logem v horní části, zobrazujícím iniciály mého jména (DB). Tento detail vytváří po rozsvícení zajímavý stín na blízké stěně.

Obrázek 41 - použití silonky (archiv autora); Obrázek 42 - bez použití silonky (archiv autora); Obrázek 43 - logo (archiv autora)

Po dokončení lampy jsem vyzkoušela na celý objekt navléknout silonku, která byla v prvotních návrzích. Zaniká tak prostorové zobrazení. Rozhodla jsem se pro možnost bez ní a zanechat jednoduchost.

6 SILNÉ A SLABÉ STRÁNKY

Jde o produkt, který lze brát jako objekt pro instalaci i k dennímu použití. Svou jednoduchostí by se jistě vyjímal v různých typech interiérů, avšak výroba je neobvykle náročná. Přesto, že se jedná o ohýbanou trubku, je vytvořena zcela ručně, bez použití strojů. Masová výroba by nebyla reálná. V počátečních návrzích bylo počítáno s ohybem na 3D ohýbačce, kdy by se jednalo o výrobu snazší, v průběhu práce se však postupy změnily.

Jako slabou stránku také vnímám velikost lampy. Drží svou stabilitu, avšak při manipulaci s ní se mírně pohybuje. Nespadne, ale stoprocentně stabilní není. Pokud by byl objekt vyráběn znovu, snažila bych se tomuto problému vyvarovat.

Naopak bych ale vyzdvihla preciznost výroby. Přestože jde o ruční práci, je poměrně přesná a každý detail má jistý důvod. Myšlenka, kterou jsem chtěla do objektu dostat a docílit tak prostorového vnímání, kdy lampa vypadá z každého úhlu jinak a tvoří několik ženských křivek, je z objektu cítit a člověk si může lampu postavit tak, jak mu vyhovuje. Dovedu si ji však lépe představit ve velkém prostoru. Celý produkt je podtržen logem v horní části, přestože není vidět, jelikož se nachází na samotném vrcholu, dodává tak konečnému produktu jistý detail.

Obrázek 44 - Prezentační fotografie (archiv autora)

Obrázek 45 - Prezentační fotografie (archiv autora)

Obrázek 46, 47 - Prezentační fotografie (archiv autora)

Obrázek 48 - Prezentační fotografie (archiv autora)

Obrázek 49, 50 - Prezentační fotografie (archiv autora)

Obrázek 51, 52 - Prezentační fotografie (archiv autora)

7 RESUMÉ

The aim was to create an object with a feminist theme, which people would look up to with respect for women regardless of their figure, skin color, or personality. Adhere to this different perception of "seeing", "being seen" and "seeing oneself". To draw a certain view of the different types of women in the observer. A pregnant woman, a skinny woman, afflicted with anorexia, a girl going through puberty, a senior woman; each and every one of them looks different, feels different, makes a different impression on a man, she perceives herself in the mirror differently. The end product is a floor lamp, depicting various female curves. It all depends on the angle one looks at it from.

Keywords: design, product, feminism, woman, metal, curve, lamp

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Použitá literatura

1. ARRUZA, BHATTACHARYA, FRASER. *Feminismus pro 99%*, 1. vyd. Roma: Verso, 2019, ISBN: 978-80-907562-5-0
2. HODGE, S. *Stručný příběh umění*, 1. vyd. Praha: Grada, 2018, ISBN 978-80-271-0685-1
3. KOLESÁR, Z. *Kapitoly z dějin designu*, 1. vyd. Praha: VŠUP, 2009, ISBN: 978-80-86863-28-3
4. STILMA, M. Norway: *Product design and gender as example of a research based styling master course*, 2020, ISBN: EPDE2010/180

Internetové zdroje

1. BENŠOVÁ, Diana. *Co je to vůbec feminismus?*. 2.března 2001, Kerberos na FF UK, Katedra psychologie. Dostupné z <http://www.feminismus.cz/cz/clanky/co-je-to-vubec-feminismus>
2. NEZNÁMÝ, Autor. *Feminismus*. Dostupné z https://is.muni.cz/th/60091/pedf_b/feminismus-bp.pdf
3. OLIVOVÁ, Kateřina. *České ženské umění druhé poloviny 20. století v kontextu s angloamerickým feministickým myšlením*, Brno 2006. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/s1f0h/Bakalarska_prace.pdf
4. MANCHESTER, Elizabeth. *Action Pants: Genital Panic*, 2020. Dostupné z: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/export-action-pants-genital-panic-p79233>
5. NEZNÁMÝ, Autor. *Valie Export - Tapp und Tastkino*, 2021. Dostupné z: <https://www.moma.org/collection/works/159727>
6. MANCHESTER, Elizabeth. *Carolee Schneemann - Interior Scroll*, 2003. Dostupné z: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/schneemann-interior-scroll-p13282>
7. HÁJEK, Václav. *Eva Kmentová*. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/eva-kmentova-923/>
8. NOVEMBRE, Fabio. *Fabio Novembre*. Dostupné z: <http://www.novembre.it/fabio-novembre/>
9. NEZNÁMÝ, Autor. Germany: *Art installation denouncing violence against women on display at Berlin*. Dostupné z: <https://www.ruptly.tv/en/videos/20201210-036-Germany--Art-installation-denouncing-violence-against-women-on-display-at-Berlin-square>

9 SEZNAM OBRAZOVÝCH PŘÍLOH

Obrázek 1 - Bob, 2019 (archiv autora)

Obrázek 2 - Umyvadlo, 2019 (archiv autora)

Obrázek 3 - Andrej, 2020 (archiv autora)

Obrázek 4 - Chiui, 2020 (archiv autora)

Obrázek 5 - Spi sladce, 2021 (archiv autora)

Obrázek 6 - Olympia Edouard Manet, 1863 (zdroj:

https://de.wikipedia.org/wiki/Datei:Edouard_Manet_-_Olympia_-_Google_Art_Project_2.jpg) - 7. 1. 2021

Obrázek 7 - Action Pants: Genital Panic, Valie Export, 1969 (zdroj:

<https://www.tate.org.uk/art/artworks/export-action-pants-genital-panic-p79233>) - 7. 1. 2021

Obrázek 8 - Tapp und Tastkino, Valie Export, 1968 (zdroj:

https://www.researchgate.net/figure/Valie-Export-Tapp-und-Tastkino-Fig-6-Guenter-Brus-Aus-dem-Zyklus-Touch-Cinema_fig11_280601347) - 7. 1. 2021

Obrázek 9 - Interior Scroll, Carolee Schneeman, 1975 (zdroj:

<https://www.tate.org.uk/art/artworks/schneemann-interior-scroll-p13282>) - 7. 1. 2021

Obrázek 10 - Lidské vejce, Eva Kmentová, 1968 (zdroj:

<http://www.moravska-galerie.cz/moravska-galerie/vystavy-a-program/aktualni-vystavy/2007/eva-kmentova-denik-dila.aspx>) - 8. 1. 2021

Obrázek 11 - Venus, Fabio Novembre, 2017 (zdroj:

<https://www.designpropaganda.cz/produkt/driade-designove-knihovny-venus>) 5. 2. 2021

Obrázek 12 - In punta di piedi, Fabio Novembre, 2018 (zdroj:

<https://i.pinimg.com/originals/84/41/70/844170d574b0c6d24aa81944c1c5d377.jpg>) 5. 2. 2021

Obrázek 13 - Him & Her, Fabio Novembre, 2008 (zdroj:

<https://croppoallestimenti.it/vendita/sedie-vendita/sedie-per-esterno/sedie-him-her/>) 5. 2. 2021

Obrázek 14 - Broken, Dennis Josef Meseg, 2020 (zdroj:

<https://www.berlin.de/kultur-und-tickets/fotos/stadtleben/6382855-1852685.gallery.html?page=1>) 5. 2. 2021

Obrázek 15 - Designs for women - Kyra Adolfsen, Annemieke Raven, 2020 (zdroj: Product design and gender as example of a research based styling master course)

Obrázek 16 - Life Suck, Rebecca Harris, 2012 (zdroj: <https://www.rebecca-harris.com/portfolio/>) 15. 3. 2021

Obrázek 17 - Storm in a B cup, Rebecca Harris, 2011 (zdroj:

<https://www.rebecca-harris.com/portfolio/>) 15. 3. 2021

Obrázek 18 - Tricotons des nichons, Chloe Bureau, 2016 (zdroj:

<http://chloebureau.com/tricotons-des-nichons/>) 15. 3. 2021

Obrázek 19 - Particle Universe, Vladislav Solovjov, 2020 (zdroj:
<http://portfolios.aiga.org/gallery/100353731/Particle-Universe-Collaboration-with-Flank-Audio>) 15.
3. 2021

Obrázek 20 - Pouf cylindrique capitonné (zdroj:
<http://designogram.net/fr/pouf/66-pouf-cylindrique-capitonne-.html>) 15.3. 2021

Obrázek 21 - Hortensia chair, Andres Reisinger, 2019 (zdroj:
<https://designcollector.squarespace.com/likes?offset=1536057000945&category=Digital+Art>) 15. 3.
2021

Obrázek 22 - Rainbow of tears, Miyoshi Barosh, 2015 (zdroj:
http://miyoshiharosh.com/projects_tapestries.html) 15. 3. 2021

Obrázek 23 - První návrh (archiv autora)

Obrázek 24 - Curved wooden LED floor lamp, ARC (zdroj:
https://www.1stdibs.com/furniture/lighting/floor-lamps/arc-curved-wooden-led-floor-lamp/id-f_11901453/) 17. 3. 2021

Obrázek 25 - AX LED, Steng Licht (zdroj:
<https://www.plantlightbook.net/2018/08/23/10-innovative-design-lamps/>) 17. 3. 2021

Obrázek 26 - Illumination bar floor lamp (zdroj:
<https://www.pier1.com/products/ruby-led-illumination-bar-floor-lamp>) 17. 3. 2021

Obrázek 27 - Amsterdam LED floor lamp silver FI-002, Finesse Decor (zdroj:
<https://www.walmart.com/ip/Finesse-Decor-Modern-Amsterdam-LED-Floor-Lamp-Silver/277163061>
) 17. 3. 2021

Obrázek 28 - Atlasová stuha (zdroj:
<https://www.flex-tex.cz/galanterie/galanterie-akce/gss-s-703-atlasova-stuha-baleni>) 17. 3. 2021

Obrázek 29 - Lights, Sarah Dehandschutter (zdroj:
<https://www.sohomod.com/blog/lili-lights-by-sarah-dehandschutter/>) 19. 3. 2021

Obrázek 30 - Marcel Wanders, Zeppelin, 2005 (zdroj:
<http://www.cocooning-solutions.com/final-results/>) 19. 3. 2021

Obrázek 31 - Pohledy na lampu (archiv autora) 25. 3. 2021

Obrázek 32 - Lampa se stínidlem (archiv autora) 26. 3. 2021

Obrázek 33 - Chybný ohyb (archiv autora) 6. 4. 2021

Obrázek 34 - Pohledy v průběhu práce (archiv autora) 11. 4. 2021

Obrázek 35 - Pohledy v průběhu práce (archiv autora) 11. 4. 2021

Obrázek 36 - Pohledy v průběhu práce (archiv autora) 11. 4. 2021

Obrázek 37 - Pohledy v průběhu práce (archiv autora) 11. 4. 2021

Obrázek 38 - Použití úhlové brusky (archiv autora) 14. 4. 2021

Obrázek 39 - Použití úhlové brusky (archiv autora) 14. 4. 2021

Obrázek 40 - Použití úhlové brusky (archiv autora) 14. 4. 2021

Obrázek 41 - Použití silonky (archiv autora) 24. 4. 2021
Obrázek 42 - Bez použití silonky (archiv autora) 24. 4. 2021
Obrázek 43 - Logo (archiv autora) 24. 4. 2021
Obrázek 44 - Prezentační fotografie (archiv autora) 27. 4. 2021
Obrázek 45 - Prezentační fotografie (archiv autora) 27. 4. 2021
Obrázek 46 - Prezentační fotografie (archiv autora) 27. 4. 2021
Obrázek 47 - Prezentační fotografie (archiv autora) 27. 4. 2021
Obrázek 48 - Prezentační fotografie (archiv autora) 27. 4. 2021
Obrázek 49 - Prezentační fotografie (archiv autora) 27. 4. 2021
Obrázek 50 - Prezentační fotografie (archiv autora) 27. 4. 2021
Obrázek 51 - Prezentační fotografie (archiv autora) 27. 4. 2021
Obrázek 52 - Prezentační fotografie (archiv autora) 27. 4. 2021